

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta sociálních věd

Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(Posudek vedoucího)

Práci předložila studentka: Natálie Cimlaová

Název práce: Problematic Issues in the Negotiations of the Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP)

Vedoucí práce: Mgr. Ing. Magdalena Fiřtová, Ph.D.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Volba vysoce aktuálního tématu jakým jsou současná jednání o Transatlantické dohodě o obchodu a investicích (TTIP) mezi Evropskou unií a Spojenými státy americkými je velmi ambiciózní a má mnoho úskalí. Se zálibností si nakonec autorka poradila úspěšně a širokou škálu analytických možností, jak přistupovat k velmi netransparentnímu tématu, zdárně zúžila zejména na komparativní analýzu opozičních hlasů občanské společnosti proti dohodě v EU a USA. Cíl práce vhodně podtrhuje použitý teoretický koncept.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Práce má logickou, dobře vystavěnou strukturu. Používá jako základní teoretický koncept dvouúrovňovou teorii her Roberta Putnama. Po teoretickém ukotvení a základním faktografickém přehledu obchodních vztahů mezi EU a USA přistupuje autorka k vlastní komparaci aktérů ovlivňujících podobu dohody. Zaprvé definuje hlavní instituce, které jsou za vyjednávání obchodních dohod zodpovědné primárně, zadruhé se pak soustředí na srovnání opozičních argumentů proti dohodě na druhé, domácí úrovni. A zde vidím hlavní přidanou hodnotu práce i hlavní úskalí: autorka zvládla shromáždit a uspořádat z doposud nezpracovaného objemu dat a informací přehled o relevantních aktérech mobilizující veřejné mínění proti dohodě. Práce dobře zmapovala a komparovala *témata*, která vnímají opoziční organizace jako problematická. Nemohla však z podstaty svého vymezení hodnotit *efektivitu dopadu* občanského a politického aktivismu na podobu smlouvy.

Závěrečné tvrzení, že aktéři na druhé úrovni „efektivně ovlivnili jednání na první úrovni a přispěli k zmrazení vyjednávání“ (s. 70 a 73) není, dle mého názoru, dostatečně podložené a nevyplývá z výsledku předložené analýzy. Práce dobře mapuje opozici ve veřejné sféře v podobě občanských organizací, ale ponechává stranou lobbistické skupiny a analýzy politických stran se dotýká také pouze okrajově. Tento limit, jehož si je autorka vědoma v úvodu (s. 3), by měl být promítnut i do závěru práce. Ze stránek Corporate Europe Observatory kupříkladu vyplývá, že 88 % jednání za zavřenými dveřmi o dohodě TTIP v Evropské komisi probíhalo s představiteli firem, pouhých 9 % se zástupci občanského sektoru nebo odborů. Proto se domnívám, že předkládaná analýza může zmapovat minoritní část aktérů na druhé úrovni, z dostupných zdrojů však v současnosti nelze posoudit míru vlivu těchto aktérů na první úroveň vyjednávání. Navíc ve světle několika nedávných komentářů ministra obchodu Wilbura Rosse bude dohoda TTIP velmi pravděpodobně v obměněné

podobě znovu otevřena k jednání. V okamžiku, kdy bude znám finální text dohody, můžeme hovořit o efektivitě vlivu občanských aktérů.

Několik drobných kometářů. Autorka správně identifikovala kritiku Putnamovy analýzy, kterou jasně vyjádřil David Bonvicini, když národní státy Evropské unie identifikoval jako třetí úroveň aktérů, což se v případě opozice vůči TTIP prokazuje jako zásadní zejména v zemích jako je Německo či Rakousko a bylo by vhodné, aby se s Bonviciniho argumenty v rámci provedené analýzy vyrovnala. Z rozdílné institucionální struktury v USA a EU, která vytváří „intervenční kanály“ vyplývá totiž i rozdílný přístup, jaký mají aktéři druhé úrovně k aktérům na první úrovni. Institucionální struktura pro obchodní politiku EU zahrnuje mnohem více aktérů, než USA, kde po schválení zrychleném řízení postačuje už pouze jednoduchá většina v obou komorách Kongresu. Tato struktura může mít zásadní dopady na způsob lobbování i na přístup občanských organizací k primárním institucím, které obchodní dohodu projednávají. Lze proto předpokládat mnohem větší míru i úspěšnost občanského intervencionismu proti dohodě v EU než v USA, což předložená analýza explicitně nedokládá, ale vyplývá to z ní.

V případě USA autorka nastiňuje hlavní argumenty nejviditelnějších představitelů politických stran, kteří se angažovali v diskusi ke zrychlenému procesu vyjednávání obchodních dohod v Kongresu v roce 2015. Chybí zde však obecnější kontext orientace politických stran v otázce obchodní politiky. V tomto ohledu například nesouhlasím s autorčiným hodnocením, že je „překvapivé, že demokraté byli skeptičtější ohledně garance zrychleného vyjednávání obchodních smluv (tzv. TPA)“, vzhledem k tomu, demokratičtí zákonodárci se od 70. let 20. století profilují ve vztahu k liberalizaci zahraničního obchodu výrazně skeptičtěji, než republikáni, a brzdili liberalizační obchodní politiky demokratických administrativ Billa Clintona nebo Baracka Obamy.

Z formálního hlediska bych úvodní části vytknula absenci explicitního vyjádření teze, kterou chce práce potvrdit či vyvrátit, autorka se spokojuje se stanovením cíle jako porovnání opozičních hlasů proti dohodě TTIP (s. 2). Zcela zásadně v úvodu postrádám podrobnější vymezení a zdůvodnění limitů práce.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Jazykově a stylisticky se práce vyznačuje kultivovaným projevem s adekvátně používanými citacemi. U anglo-jazyčné práce bývá obvyklé opatřit práci českým, nikoli anglickým shrnutím.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Za silnou stránku práce považuji schopnost autorky zorientovat se ve velmi nepřehledné a doposud nezpracované mapě aktérů a schopnost vytěžit z velmi složitého tématu zajímavou přehledovou studii argumentů a témat občanských protestních organizací. Za slabou stránku práce považuji absenci lepšího vymezení typu aktérů, které práce sleduje a zdůvodnění limitů této volby.

5. SPOLUPRÁCE S VEDOUCÍM PRÁCE (komunikace s vedoucím práce, schopnost reflektovat připomínky, posun od původního záměru apod.)

Diplomantka svou práci průběžně konzultovala, pracovala s předstihem a v průběhu zpracování dokázala reflektovat připomínky vedoucího práce. Pproto její spolupráci hodnotím velmi pozitivně. Poslední verzi textu jsem již však z časových důvodů neměla možnost připomínkovat.

6. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Prosím, aby se autorka vyrovnala s Bonviciniho argumenty, viz předchozí komentář.

Prosím, aby se autorka zodpověděla, nakolik vnímá rozdílnou strukturu aktérů v EU a USA jako důležitou pro vznik efektivní opozici proti dohodě TTIP.

7. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Z výše uvedeného hodnocení vyplývá, že jde o kvalitně zpracovanou, jež ve všech ohledech naplnila požadavky kladené na diplomovou práci, a proto ji s radostí doporučuji k obhajobě a navrhuji známku **velmi dobře až výborně** v případě kvalitní ústní obhajoby.

Datum: 28. srpna 2017

Podpis: